

Správa o činnosti 2021

Výsledky, úspechy, ciele

Analytický útvar | Ministerstvo obrany SR

január 2022 | verejný materiál

Na úvod

20. január 2022

Aby boli strategické materiály pripravované v rezorte obrany kvalitné a prijímané rozhodnutia kvalifikované, je nevyhnutnosťou vychádzať z analytických podkladov a dát. Cieľom práce Analytického útvaru (AÚ) je poskytovať analytickú podporu vedeniu Ministerstva obrany Slovenskej republiky pri príprave strategických dokumentov a podkladov v oblasti obrannej politiky.

Analytický útvar je organizačná zložka Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Vznikol v rámci „Národného projektu Budovanie a rozvoj kapacít analytických útvarov na vybraných ústredných orgánoch štátnej správy“, ktorý sa zameriava na posilnenie analytických kapacít v inštitúciách štátnej správy.

Analytický útvar vo všetkých materiáloch a analýzach prezentuje svoje vlastné názory, ktoré nemusia nevyhnutne odzrkadľovať oficiálne názory a politiky MO SR.

Výročná správa Analytického útvaru za rok 2021 predstavuje vedeniu rezortu, ale aj širšej verejnosti, ktorá má záujem o dianie v sektore obrany na Slovensku, aktivity nášho útvaru v období 1. január – 31. december 2021.

Správa obsahuje prehľad analytických materiálov, komentárov a článkov, ktoré vyšli pod hlavičkou AÚ v uplynulom roku. Zároveň približuje naše aktivity v pracovných skupinách, medzinárodné spolupráce, workshopy a konferencie, na ktorých sme tento rok prezentovali našu prácu.

S úctou,

Tím AÚ MO SR

Obsah

Na úvod	III
AÚ v kocke	2
Publikácie	3
Príprava infografík	5
Konferencie, kurzy, workshopy	7
Práca v expertných tímoch	9
Úspešné projekty	11
Hodnotenie investícií	13
Revízia výdavkov na obranu	13
Stratégia lepšej regulácie RIA - rezortný garant	15

PUBLIKOVANIE

ANALÝZA

Dlhší materiál, podrobne skúma problematiku a obsahuje odporúčania pre "policy-makerov".

KOMENTÁR

Krátky informatívny dokument pre odbornú aj širšiu verejnosť.

ČLÁNOK

Materiály na rozličné obranno-bezpečnostné témy zverejnené v rezortnom časopise Obrana, na konferenciách a v zborníkoch.

BRIEF/GRAFIKA

Graficky a vizuálne atraktívnou formou poskytuje stručnú informáciu o zvolenej téme.

PRÍPRAVA INTERNÝCH MATERIÁLOV

Neverejné analýzy a koncepcie spracované ako podkladové materiály pre vedenie rezortu obrany.

HODNOTENIE INVESTÍCIÍ

METODIKY

Príprava metódik upravujúcich hodnotenie veľkých investičných projektov MO SR z hľadiska ceny, potreby, medzinárodného porovnania, analýzy alternatív a pod.

PRACOVNÉ SKUPINY

Účasť v pracovných skupinách a projektových tímoch pri riešení obranných nákupov, príprave dokumentov SR/EÚ/NATO a formovaní politik ministerstva (dezinformácie, hybrid, obranné plánovanie...).

REVÍZIA VÝDAVKOV

Vyhodnocovanie plnenia opatrení Implementačného plánu Revízie výdavkov na obranu v spolupráci s MF SR.

SPOLUPRÁCA S EURÓPSKOU KOMISIOU A EDA

REZORTNÝ GARANT STRATÉGIE RIA

KONFERENCIE, ZAHRANIČNÉ KURZY, WORKSHOPY

AÚ V KOCKE

V roku 2021 na AÚ pracovalo 6 analytikov. Ich agendou bolo prioritne hodnotenie efektívnosti vynakladania finančných prostriedkov v rezorte obrany pri nákupe novej techniky, príprava metódik na hodnotenie pripravovaných projektov, ako aj monitoring plnenia opatrení Revízie výdavkov na obranu.

Druhou časťou práce analytikov je príprava ad hoc analýz, podkladov a informačných materiálov pre potreby rezortu obrany. Väčšina z týchto materiálov je zverejňovaná na webe AÚ a na sociálnych sieťach s cieľom informovať odbornú aj širšiu verejnosť o aktuálnych otázkach, trendoch a vývoji obrannej politiky na Slovensku v prepojení na dianie v EÚ a NATO.

6

ANALYTIKOV

13

INFOGRAFÍK NA
SOCIÁLNYCH SIEŤACH

15

PUBLIKOVANÝCH
MATERIÁLOV

PUBLIKÁCIE

V rámci svojej činnosti AÚ MO SR vydáva štyri typy informačno-analytických materiálov určených pre širšiu verejnosť¹. Zároveň spracúva aj interné materiály pre potreby Ministerstva obrany SR.

Okrem toho sme sa tento rok podieľali v spolupráci s mimovládnu organizáciou SFGA na vzniku publikácie „NATO 2030: Analýza vybraných vplyvov“. Štúdia prispieva do národnej diskusie o budúcej strategickí koncepcii NATO krátkou analýzou vybraných problémov zverejnených v dokumente nezávislej pracovnej skupiny „NATO 2030: United for a New Era“².

KOMENTÁRE:

- **Cena za (dez)informácie.** Webové stránky s problematickým obsahom ohrozujú dôveryhodnosť štátnych inštitúcií a celkovú bezpečnosť v štáte. Väčšina z týchto stránok profituje aj z reklám, ktoré na nich uverejňujú súkromné spoločnosti. Komentár hovorí o výške takýchto ziskov a možnostiach ich eliminácie.

- **Metodika hodnotenia investícií v rezorte obrany.** Metodika upravuje postupy pri hodnotení investícií na MO SR. Vďaka novej metodike bude mať verejnosť ešte pred realizáciou investície k dispozícii komplexné informácie o jej potrebe, alternatívnych riešeniach a nákladoch.

ČLÁNKY:

- **Brexit, NATO a európska bezpečnosť** - Odchod Spojeného kráľovstva z EÚ obmedzí možnosti Britov formovať bezpečnostnú a obrannú politiku EÚ. Ako si bude Británia túto „stratu“ kompenzovať a ako ovplyvní brexit budúcnosť vzťahov Únie s NATO?

- **Juhočínske more.** Juhočínske more patrí z geopolitického hľadiska k dlhodobu sporným oblastiam. Nachádzajú sa tu bohaté ložiská nerastných i prírodných surovín, čo je príčinou sporov prakticky všetkých krajín, ktoré toto more obmýva. Článok analyzuje aktuálnu geopolitickú situáciu v regióne.
- **NATO Annual Report.** V marci 2020 zverejnil generálny tajomník NATO Výročnú správu NATO za rok 2020. Článok približuje obsah tohto takmer 150 stranového dokumentu - zhodnotenie aktivít Aliancie za posledných dvanásť mesiacov a poukázanie na výzvy, ktorým bude NATO čeliť v najbližšom období.
- **Vojenské družice malých štátov** - Čoraz viac štátov začína rozvíjať svoje spôsobilosti pri vojenskom využívaní vesmíru. Tento trend sa netýka len veľkých hráčov, ale aj menších štátov, ako napríklad Česká republika či Dánsko. Vesmír má z vojenského hľadiska význam v kontexte využívania družíc (satelitov) na preskum a spravodajstvo (ISR), navigáciu či komunikáciu, ale aj podporu systémov včasného varovania.
- **Bezpečnosť na olympiádach.** Na poslednej letnej olympiáde v Rio de Janeiro sa zúčastnilo vyše 11 000 športovcov a milión návštevníkov. Zapojených bolo viac ako 80 000 príslušníkov ozbrojených zložiek. Ako to bývalo s bezpečnosťou na olympiádach v minulosti?
- **Afganistan – vojna bez konca.** Po takmer 20 rokoch sa vojská USA a NATO sťahujú z Afganistanu. Dosah dlhotrvajúceho konfliktu na život v krajine je rozporuplný. Aké dôsledky bude mať stiahnutie jednotiek na bežný život v krajine a bezpečnosť v regióne?
- **Tri výzvy pre NATO.** V súvislosti s prípravou novej Strategickí koncepcie prebieha medzi členskými štátmi diskusia o smerovaní NATO v najbližšej dekáde. Tri špecifické výzvy - zdieľanie záťaže, nové technológie a vyššia odolnosť NATO - narastajú na význame viac, než ostatné.
- **Impact of the Belarusian presidential election and its aftermath on regional security.** Článok sa zaoberá bieloruskými prezidentskými voľbami a prepája súvislosti medzi opatreniami, ktoré

prijal Alexander Lukašenko na zabezpečenie svojej pozície, s regionálnou bezpečnosťou.

INTERNÉ SPRÁVY:

- **COVID-19 Mass Testing in the Slovak Republic.** Materiál analyzuje priebeh a skúsenosti z procesu plošného testovania na vírus SARS-CoV-2, ktoré schválila vláda SR 18.10.2020, z pohľadu ministerstva obrany a Ozbrojených síl Slovenskej republiky.
- **Určovanie investičných priorit MO SR (Metodika prioritizovania investícií).** Materiál opisuje východiská pre plánovanie a prioritizovanie investícií a popisuje spôsob určovania investičných priorit v rezorte obrany.
- **Koncepcia zeleného ministerstva: spoločne za ekologickejší a čistejší rezort obrany.** Cieľom koncepcie je, aby MO SR prispievalo k naplňaniu globálnych, európskych a národných cieľov v oblasti ochrany životného prostredia formou zeleného verejného obstarávania či znižovaním uhlíkovej stopy. Naplňanie koncepcie AÚ pravidelne monitoruje.

¹ všetky materiály sú zverejnené na stránke www.mosr.sk/au-mosr/
² <http://www.sfga.sk/sk/publication/nato-2030-analyza-vybranych-problemov/>

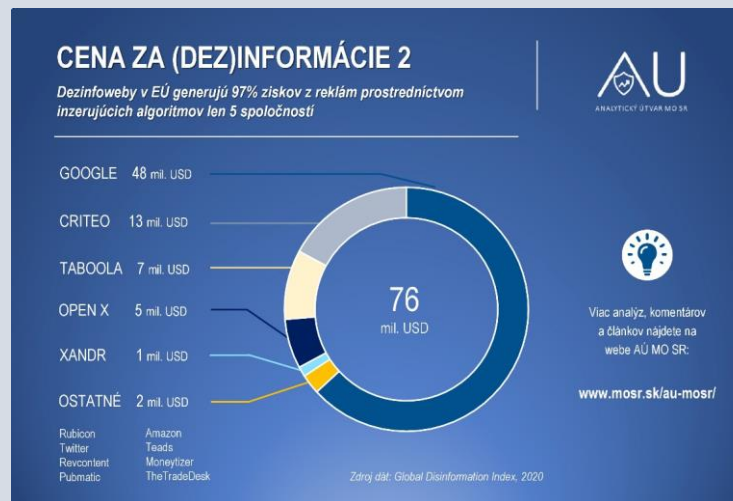
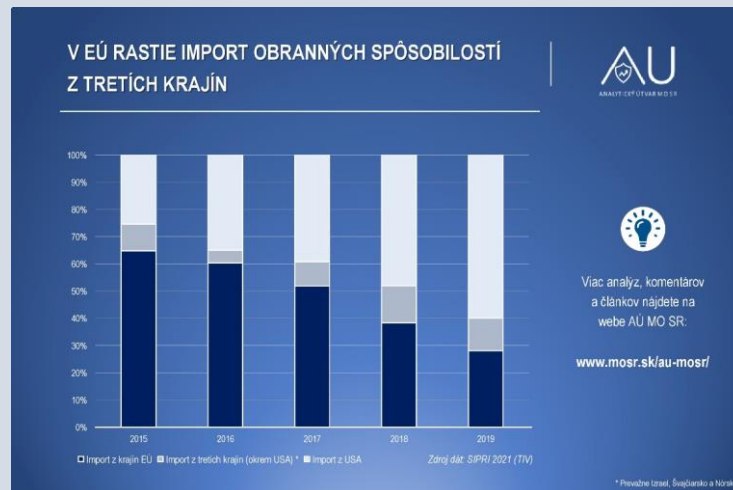
PRÍPRAVA INFOGRAFÍK

V roku 2021 AÚ pokračoval v príprave a zverejňovaní príspevkov na svojom profile na sociálnej sieti Facebook. Do konca roka bolo na stránke zverejnených 30 príspevkov. Väčšina z nich boli infografiky zamerané na stručné prezentovanie záverov analýz a komentárov AÚ MO SR.

Zverejňovali sme ale aj informácie o aktuálnom dianí v oblasti obrany a bezpečnosti na Slovensku, či na úrovni Európskej únie a NATO. Dominovali predovšetkým správy o bezpečnostných rizikách spojených s dezinformáciami, o plánoch obranných výdavkov v SR, strategických obranných dokumentoch krajín EÚ (v súvislosti so schválením Bezpečnostnej a obrannej stratégie SR) či pokračujúcich európskych obranných iniciatívach (CARD, EDF, PESCO).

Rok 2021 bol zaujímavý aj zintenzívnením debát o význame nových technológií pre budúcnosť obrany krajín EÚ a NATO. Aj preto sú obsahom viacerých príspevkov správy o tzv. EDTs (emerging & disruptive technologies), hypersonických systémoch, či dianí vo vesmíre.

Ukážky infografík spracovaných AÚ MO SR v r. 2021 ▶

KONFERENCIE, KURZY, WORKSHOPY

AÚ sa pravidelne zúčastňuje rozličných konferencií, sympózií, workshopov a kurzov. Tu naši analytici prezentujú výsledky práce AÚ. Zároveň podporujú verejnú diskusiu o aktuálnych obranno-bezpečnostných témach. Dôležitým cieľom týchto podujatí je tiež prehľbovanie kontaktov a väzieb medzi štátnou sférou, mimovládny sektorom a akadémiou.

VÝBER AKTIVÍT, 2021:

- jún 2021 – medzinárodná konferencia **Globsec** v Bratislave – okrúhle stoly na témy strategickej autonómie Európskej únie, spolupráce vládneho a súkromného sektora pri obrannom obstarávaní, výskume a vývoji
- september 2021 – kurz **European Security & Defence College (ESDC)**, Madrid – kurz a workshop na tému „Security Sector Reform“ v rámci CSDP Európskej únie
- október 2021 – medzinárodná konferencia **Colloque international « L'évènement » 11 Septembre** (IRSEM, Univ Paris Sorbonne) v Paríži – hodnotenie dopadov útokov z 11. septembra na súčasnú bezpečnostnú situáciu vo svete
- priebežne – **Koordináčna platforma k hybridným hrozbám (KOPLA)**, Globsec – prispieva k pravidelnej výmene informácií a koordinovaní aktivít zástupcov dotknutých rezortov štátnej správy a mimovládneho sektora

Globsec Bratislava Forum, 2021

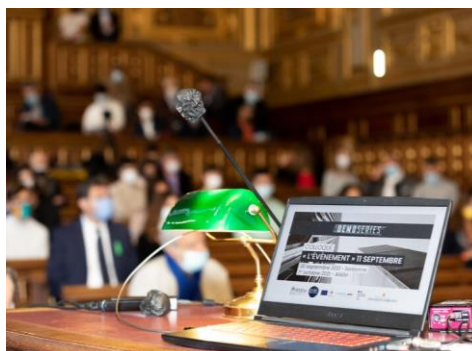
Slovenské bezpečnostné fórum

ICA WS – Propagandistické nástroje ruských aktérov © ICA

Národný konvent o Európskej únii

Colloque - L'évènement 11 Septembre © Phototèque Univ. Paris 1

Bezpečnostná akadémia – Stratpol, SSPI

- október 2021 – workshop **Institute for Central Europe - Propagandistické nástroje ruských aktérov na sociálnych sieťach** - roundtable vysokých štátnych úradníkov SR s odborníkmi z krajín, ktoré sú v prvej línii dosahu cieľových štátnych dezinformácií: Ukrajina, Moldavsko a Gruzínsko
- október 2021 – medzinárodná konferencia **Národná a medzinárodná bezpečnosť** na Akadémii Ozbrojených síl M. R. Štefánika v Lipt. Mikuláši – naši analytici prezentovali príspevky o vplyve prezidentských volieb v Bielorusku na bezpečnosť EÚ a o dopadoch stiahnutia spojeneckých vojsk z Afganistanu
- október 2021 – **Slovenské bezpečnostné fórum**, Bratislava – účasť v panelovej diskusii o budúcnosti bezpečnostnej a obrannej politiky SR ako člena EÚ a NATO
- november 2021 – **Národný konvent o Európskej únii** – dve zasadnutia expertnej pracovnej skupiny na tému „Slovensko a EÚ v globálnom kontexte“
- november 2021 – **Medzinárodný kongres ITAPA** – aktuálne trendy v oblasti obrany a bezpečnosti, medzinárodný vesmírny výskum, nové a disruptívne technológie – stretnutia so zástupcami mimovládneho sektora, európskych inštitúcií a súkromných spoločností
- december 2021 – **Bezpečnostná akadémia** – prezentácia práce AÚ pre študentov semestrálneho vzdelávacieho programu Inštitútu strategických politik (STRATPOL) a Slovenského inštitútu pre bezpečnostnú politiku (SSPI) v spolupráci s Bezpečnostným centrom Európske hodnoty

PRÁCA V EXPERTNÝCH TÍMOCH

EÚ – Expertná skupina pre obstarávanie v oblasti obrany a bezpečnosti

Veľké množstvo práce AÚ MO SR sa týka využívania princípu „hodnota za peniaze“ pri obstarávaní a nákupoch novej techniky v rezorte obrany. Touto témou sa zaoberá aj Európska únia, ktorá zintenzívňuje svoje aktivity v oblasti obrannej spolupráce a čoraz viac financií investuje do spoločných projektov obstarávania, okrem iného aj pre ich ekonomickú výhodnosť. Na úrovni Európskej komisie sa zefektívňovaním európskej obrannej spolupráce zaoberá aj Expertná skupina Európskej komisie pre obstarávanie v oblasti obrany a bezpečnosti.

V roku 2021 sa AÚ v skupine venoval:

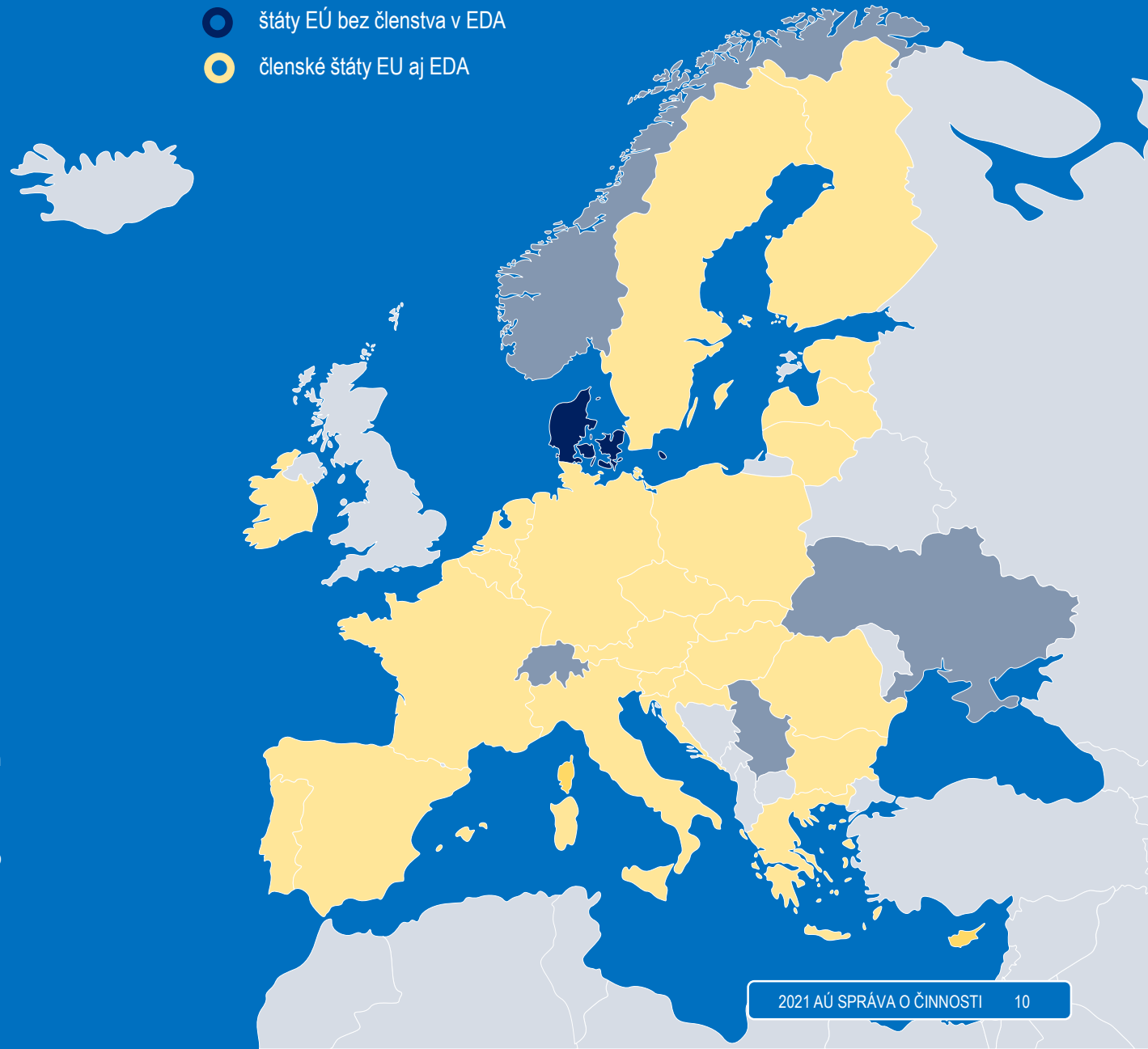
- postupom obstarávania podľa Smernice 2009/81/ES
- vypracovaniu stanovísk a úloh vyplývajúcich zo stretnutí skupiny
- mapovaniu implementácie odporúčaní k Smernici 2009/81/ES Slovenskou republikou (napr. bezpečnosť dodávok, zapojenie SMEs, sub-dodávky v procese obstarávania a pod.)

EDA – pracovná skupina pre energetiku a životné prostredie

Pracovná skupina poskytuje poradenstvo v oblasti energetických a environmentálnych faktorov ovplyvňujúcich ozbrojenú silu jednotlivých štátov. V rámci skupiny si štáty vymieňajú know-how v otázkach zvýšenia odolnosti voči existujúcim a vznikajúcim zraniteľným miestam vyplývajúcim z energetickej bezpečnosti, závislosti od fosílnych palív, bezpečnosti zdrojov dodávok, či zmien životného prostredia.

V roku 2021 sa AÚ zúčastnil 17.- 19. stretnutia skupiny. V rámci nich sme zdieľali slovenské skúsenosti so zavádzaním princípov zelenej obrany v rezorte MO SR, o. i. na základe Vízie a Konceptie zeleného ministerstva, ktoré rokoch 2020 – 2021 vypracoval a ich dodržiavanie monitoruje náš Analytický útvar.

- nečlenské štáty EÚ, ktoré majú uzatvorené s EDA administratívnu dohodu o spolupráci
- štáty EÚ bez členstva v EDA
- členské štáty EU aj EDA

ÚSPEŠNÉ PROJEKTY

Zavádzanie elektromobility na ministerstve

V rámci pilotného projektu Koncepcie zeleného ministerstva spracovanej Analytickým útvarom rezort obrany nahradil tri zastarané osobné vozidlá so spaľovacím motorom za nové elektromobily. Ministerstvo obrany SR tak pokračuje v znižovaní uhlíkovej stopy a zvyšovaní využívania ekologickejších riešení svojich aktivít. Jedným zo spôsobov je aj postupná „zelená“ obnova vozového parku.

Rozširovanie portfólia spoluprác

AÚ tento rok pokračoval v spoluprákach s mimovládny sektorom a think-tankmi na Slovensku aj v zahraničí (SFPA, SSPI, Stratpol, Globsec, AIES – Austria Institute für Europa- und Sicherheitspolitik, Euractiv,...).

”

Building niche capabilities in areas such as

cyber security, space, or AI will be one of the

main trends in defence development in NATO

member countries in the coming years.

“

Barbora Hrozenská (riaditeľka AÚ MO SR)

pre Euractiv: Experti o NATO 2030, <https://bit.ly/3AzuOyz>

Naštartovanie projektov CoE Stratcom Riga

Analytický útvar v roku 2021 nadviazal spoluprácu s centrom excelentnosti NATO Stratcom CoE v lotyšskej Rige. V spolupráci s centrom AÚ rozbehol dva projekty:

1. školenie zamestnancov vybraných rezortov štátnej správy v oblasti strategickej komunikácie
2. analýza najvplyvnejších komunikátorov otázok obrany primárne na sociálnych sieťach v slovenskom a českom informačnom priestore (s možnosťou rozšírenia na všetky štáty V4)

Výhodnejšie 3D rádiolokátory

Ako člen pracovnej skupiny pre obstaranie nových 3D rádiolokátorov pre potreby OS SR sa Analytický útvar podieľal na vyhodnocovaní ponúk podľa princípu „hodnota za peniaze“. V spolupráci s expertmi z rezortu obrany, OS SR a po schválení Ministerstvom financií SR sa tak Slovensku podarilo ušetriť oproti pôvodnému plánu viac ako 11 miliónov eur.

HODNOTENIE INVESTÍCIÍ

Analytický útvar úzko spolupracuje s jednotlivými zložkami ministerstva obrany pri príprave štúdií uskutočniteľnosti projektov, ktoré následne podľa zákona podliehajú hodnoteniu Útvoru hodnoty za peniaze Ministerstva financií Slovenskej republiky. Cieľom tohto procesu je zvyšovať transparentnosť a efektívnosť vynakladania verejných prostriedkov podľa princípu „najlepšia kvalita za najnižšiu cenu“.

AÚ s týmto zámerom vypracoval v roku 2021 vlastnú **Metodiku hodnotenia investícií v rezorte obrany**. Ide o kľúčový dokument pre nastavenie správnej investičnej stratégie. Vzhľadom na špecifiká jednotlivých rezortov je dôležité, aby malo každé ministerstvo spracovanú rezortnú metodiku „na mieru“, v súlade s usmernením Ministerstva financií Slovenskej republiky.

Materiál upravuje postupy pri vypracovaní štúdie uskutočniteľnosti, ktorá je povinnou súčasťou všetkých investícií z verejných prostriedkov s predpokladanou hodnotou viac ako 40 miliónov eur (a 10 miliónov eur pri projektoch informatizácie).

Metodika sa so súhlasom vedenia rezortu vzťahuje už na investície od hodnoty 30 miliónov eur. Navyše, vďaka novej metodike bude mať verejnosť ešte pred realizáciou investície k dispozícii komplexné informácie o jej cieľoch, odôvodnení, alternatívnych riešeniach a tiež finančnej a ekonomickej analýze.

Revízia výdavkov na obranu

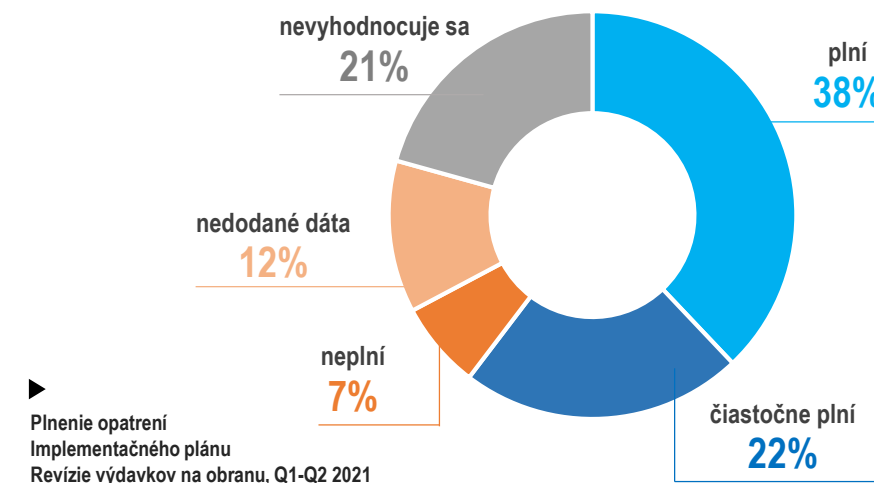
Revízia výdavkov na obranu hodnotí efektívnosť výdavkov v rezorte MO SR a identifikuje udržateľné opatrenia, ktoré zvýšia hodnotu za

peniaze verejných financií. Tým sa vytvorí priestor pre lepšie verejné služby a/alebo presun financií na priority vlády. Revízia výdavkov na obranu bola schválená vládou SR 1. júla 2020.

Implementácia opatrení definovaných v revíziách výdavkov je nadväzujúcou fázou. Hodnotenie implementácie sa deje na základe merateľných ukazovateľov, predovšetkým východiskovej a cieľovej hodnoty podľa implementačných plánov.

Analytický útvar sa podieľa na monitorovaní realizácie jednotlivých opatrení a na príprave polročnej/priebežnej implementačnej správy za rezort obrany, ktorú pripravilo Ministerstvo financií Slovenskej republiky.

Podľa prvej implementačnej správy rezort obrany plní, alebo čiastočne plní takmer dve tretiny z celkovo 57 podopatrení Implementačného plánu Revízie výdavkov na obranu. Celkové úspory dosiahnuté vďaka realizácii týchto opatrení v prvom hodnotiacom období dosiahli výšku 8,36 miliónov eur.

Postupnosť krokov podľa Metodiky hodnotenia investícií v rezorte obrany

OPIS SITUÁCIE, URČENIE CIEĽOV

popisuje súčasnú situáciu a zamýšľaný cieľový stav

ANALÝZA DOPYTU A PONUKY

zodôvodňuje potrebu investície: čo sa stane, ak sa daná investícia neuskutoční?

ANALÝZA ALTERNATÍV

obsahuje základný scenár (nerobiť nič/status quo) v porovnaní s alternatívami

CMA/CEA ANALÝZA

analýza minimalizácie nákladov alebo analýza nákladovej efektívnosti vytvorí poradie najvhodnejších alternatív pri zohľadnení vzťahu cena/kvalita

ANALÝZA CITLIVOSTI

posudzuje možné kolísanie hodnôt hodnotených premenných a jeho vplyv na finálne poradie

ANALÝZA RIZÍK

obsahuje register rizík, ktoré môžu vzniknúť, pravdepodobnosť, že k nim dôjde a preventívne opatrenia

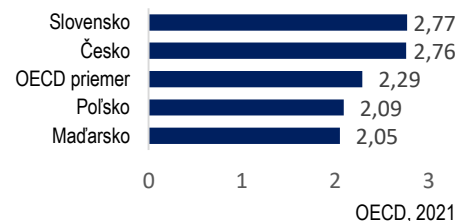
STRATÉGIA LEPŠEJ REGULÁCIE RIA

– rezortný garant

Posudzovanie vplyvov regulácií štátu je tradíciou vo všetkých vyspelých krajinách. Ide o nástroj, ktorého cieľom je určenie predpokladaných vplyvov materiálov legislatívneho aj nelegislatívneho charakteru predkladaných na medzirezortné pripomienkové konanie na:

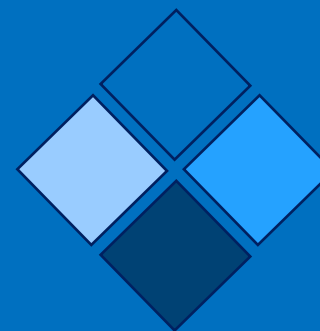

► Indicators of Regulatory Policy and Governance (iREG)*

* indikátor regulačných politík OECD, maximálna hodnota 4, pozostáva zo štyroch hodnotených oblastí (metodológia hodnotenia RIA, systematickosť prijímania opatrení RIA, transparentnosť RIA a dohľad nad realizáciou RIA)

Analytický útvar spolupracuje s organizačnými zložkami rezortu obrany pri príprave doložiek vplyvov všetkých dotknutých materiálov. Odstraňovaním nadbytočných regulácií a vyčísľovaním ekonomických, či sociálnych vplyvov, tak prispieva k zvyšovaniu kvality pripravovaných materiálov, k šetreniu verejných financií a zlepšovaniu sociálnych či environmentálnych podmienok v Slovenskej republike. V hodnotení iREG OECD za rok 2021 bolo Slovensko v uplatňovaní RIA úspešnejšie ako priemer štátov OECD, ako aj ostatných štátov V4.

Analytický útvar MO SR
Kutuzovova 8
832 47 Bratislava
www.mosr.sk/au-mosr/

<https://www.facebook.com/Analytickyutvar/>